

Dissertatsiya yozishda “savol qo‘yish” usuli

(ilmiy tadqiqotchilar uchun ma'lumot)

Dissertatsiya yozish – bu faktlarni sanab o‘tish emas, balki ilmiy fikr yuritish jarayonidir. Ilmiy fikr esa har doim savol bilan boshlanadi:

Nima uchun bu mavzuni tanladim?

Bu mavzu kimga foydali bo‘ladi?

Avval bu sohada nimalar qilindi?

Savol qo‘yish orqali siz matnga ma’no kiritasiz. Savol – bu sizning fikringizga yo‘nalish beruvchi kompas. Har bir bob, bo‘lim, paragraf ortida biror ilmiy savol yotsa, u matn mantiqli, puxta va qiziqarli bo‘ladi.

Savol berishning afzalliklari

Afzallik Tushuntirish

Maqsad aniqligi: Har bir savol sizga aynan nimani yozishingiz kerakligini ko‘rsatadi.

Tadqiqot doirasini aniqlaydi. Savollar orqali siz mavzuning chegarasini belgilaysiz.

Tuzilmani osonlashtiradi. Har bob yoki bo‘lim uchun savol asosida rejani tuzish mumkin.

“Sun’iy to‘ldirish”dan saqlaydi Matnni faqat “ko‘p gap” qilish uchun emas, balki javob berish uchun yozasiz.

Tahlil va tanqidni kuchaytiradi Savol orqali siz mavjud adabiyotlarga shubha bilan qaraysiz va ulardan mustaqil fikr chiqarasiz.

Dissertatsiyani savollar asosida rejalashtirish

Faraz qilaylik, dissertatsiya mavzusi:

“Ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarning qo‘llanilishi”.

Quyidagi savollar sizning bob va bo‘limlaringizga asos bo‘ladi:

Kirish bobiga savollar:

Bu mavzu nima uchun dolzarb?

Ilmiy va amaliy jihatdan nimasi bilan muhim?

Tadqiqot obyekti, predmeti, maqsadi nima?

Tadqiqot metodlari qaysilar?

Ishning ilmiy yangiligi nimada?

Adabiyotlar sharhi (Nazariy asoslar):

Bu mavzu bo'yicha avval qanday tadqiqotlar qilingan?

Qaysi mualliflar qanday fikr bildirgan?

Ularda qanday kamchilik yoki bo'shliqlar mavjud?

Men bu sohada nimani yangicha ko'rsatmoqchiman?

Asosiy boblar (Tahlil va tajriba):

Qanday muammolar mavjud?

Raqamli texnologiyalar qanday foyda beradi?

Tadqiqotda qanday usullar qo'llanildi?

Tajriba natijasi qanday?

Xulosa va tavsiyalar:

Tadqiqotdan qanday xulosalar chiqarildi?

Qanday amaliy tavsiyalar berish mumkin?

Tadqiqot nimasi bilan yangilik kiritdi?

Yozish jarayonida savol bilan ishlash texnikasi

Dissertatsiyani yozishda quyidagicha yondashuv qo'llaniladi:

1. Bob yoki bo'limni tanlang.
2. Shu bo'limga oid 3–5 ta asosiy savol yozing.
3. Har bir savolga javob yozing – bu sizning matningiz bo'ladi.
4. Javoblarni o'qib chiqib, mantiqiy tartibga soling.
5. O'sha savollarni matnda bevosita keltirmasangiz ham, strukturangiz shunga asoslangan bo'ladi.

Masalaning amaliy ko'rinishi (namuna)

Savol: "Raqamli texnologiyalar o'qituvchining ish samaradorligiga qanday ta'sir qiladi?"

Javob (matn):

Raqamli texnologiyalar, xususan, interaktiv platformalar, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari, onlayn resurslar o'qituvchining vaqtini

tejaydi, monitoring sifatini oshiradi va darslarni vizual hamda qiziqarli qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, texnologik qaramlik yoki texnik muammolar ham ma'lum darajada to'siq bo'lishi mumkin...

Bu kabi savol-javoblar sizning matningizni chuqur, tahliliy va mantiqli qiladi.

Yakuniy maslahatlar

Har bir bob yozilishidan oldin savol-javob asosida reja tuzing.

Savol – sizning o'quvchingiz (ilmiy rahbar, komissiya) o'ylashi mumkin bo'lgan savollar bo'lsin.

Javoblar qisqa bo'lishi shart emas – fikrni ilmiy uslubda kengaytiring.

Har bir javob – bu sizning ilmiy pozitsiyangiz, shunchaki “ma'lumot” emas.

Xulosa

Dissertatsiya yozish – bu savollarga javob izlash san'atidir. Savollar sizni yo'naltiradi, izlanishga majbur qiladi, matnga mantiq kiritadi.

Savol qo'yish orqali siz dissertatsiyani sun'iy to'ldirish emas, balki ilmiy asosda rivojlantirishga erishasiz.i..